

Неприятели и болести по артишок

Автор(и): гл.ас. д-р Дима Маркова; гл. ас. д-р Боян Арнаудов, ИЗК "Марица" в Пловдив; доц. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив
Дата: 04.12.2017 *Брой:* 12/2017

Листни въшки (*Aphis spp.*)

Причиняват завиване и пожълтяване на листата. Нападнатите растения са със забавен растеж, което води до образуване на малки или деформирани пъпки. Освен директната повреда в резултат от храненето си въшките отделят обилно количество медена роса, която се отлага върху листа и придава мокър и лъскав вид на развиващите се пъпки. Върху медената роса се развиват черни сапрофитни гъбички, които покриват повърхността на листата и пречат на фотосинтезата. Загубите могат да достигнат 10-15% от реколтата, поради лошо качество на продукцията.

Трупсое (*Frankliniella occidentalis*)

На мястото на повредата се наблюдават белезникаво-сребристи петънца с черни точки. Пъпките при силно нападение се деформират.

Миниращи мухи (*Liriomyza huidobrensis*)

По листата се наблюдават змиевидни мини. При силно нападение листата изсъхват.

Нощенки (*Noctuidae*)

Гъсениците на нощенките нагриват младите растения в основата или близо до почвената повърхност. Също така правят отвори по листата.

Обикновен паяжинообразуващ акар (*Tetranychus urticae*)

Акарите се хранят като смучат растителни сокове. Първият признак от храненето е появата на белезникаво-жълти петна върху горната страна на листа. Първоначално петънцата се появяват между големите жилки на листата. С нарастването на повредата листната повърхност между жилките започва да пожълтява, по-късно целият лист става кафяв и изсъхва. Листата много често са покрити с паяжина. При силно нападение, фотосинтетичната способност на растението се намалява и то изглежда слабо с накъдрени листа. Акарите могат да се разпространят и по пъпките, по които се наблюдават бели петна по повърхността и са покрити с паяжина.

Голи охлюви (*Limacidae*)

Те са основен проблем за многогодишните насаждения от артишок, особено през зимата. Младите индивиди и възрастните се хранят с всички части на растението. При храненето си правят дупки по листата. Голите охлюви вредят и по пъпките, като изгриват меките тъкани на артишока. Това нараняване по-късно става черно и качеството на засегнатата продукция е значително намалено.

Вертицилийно увяхване (*Verticillium dahliae*)

Симптомите от вертицилийното увяхване включват увяхване, хлороза и спиране на растежа на растения. По листата се появява некроза. Обезцветяването на проводящата система, което е характерно за това заболяване при други гостоприемници, не се наблюдава винаги при артишока. Заразените растения образуват по-малко пъпки, изостават в растежа, пожълтяват и загиват. Корените проявяват характерното за това заболяване обезцветяване на съдовете.

Брашнеста мана (*Leveillula taurica*)

Патогена колонизира долната страна на по-старите листа. Силно заразените листа стават жълти, после кафяви. С течение на времето кафявите листа могат да изсъхнат.

Сиво гниене (*Botrytis cinerea*)

Гъбата, която причинява сиво гниене, прониква в растенията и прицветниците, през повреди причинени от охлюви, насекоми, замръзване или други фактори. Заразените растения покафеняват отвън. По вътрешната повърхност се развива характерен сив налеп.

Борба срещу вредителите

Интегрираното управление на вредителите при артишока включва санитарни практики, като премахване на старите заразени листа и растителните остатъци в почвата след прибиране на реколтата. Провеждане на ежеседмични наблюдения, особено в края на зимата и през пролетта. Използване на селективни инсектициди, когато това е необходимо. Регистрирани продукти при артишока са: Тиовит Джет 80 ВГ 500 г/дка срещу брашнеста мана и акари; Делтагри ЕК 30-50 мл/дка срещу нощенки; Хлорсирин 550 ЕК 80 мл/дка срещу листни въшки.